

Pas a desnivell

Les coses tal com siguin

Des del principi, vaig sospitar que l'operació del café galàctic havia triomfat, i ara em fa tot l'efecte que l'altra també ha constituït un èxit. Aquestes coses cal jutjar-les pels objectius aconseguits, més que no pas per unes escenografies més o menys espectaculars.

No tindriem perdó si no ens adonàvem que l'objectiu principal era frenar les autonomies. Si ho poso en plural és ben bé per seguir el corrent, perquè de debò tothom sap que només els preocupa una autonomia. A tot estirar, dues. I penso que l'altra no els amoïna tant com la nostra, a desgrat del radicalisme que adopta sovint.

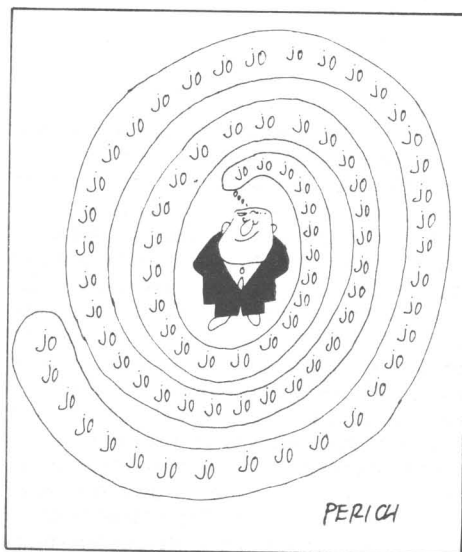
La maniobra de repartir autonomies com si fossin panets en un festival benèfic a favor dels pobres, semblava ben trobada. Fent-nos a tots iguals, tot quedaria igual. Cal entendre, naturalment, que no es tracta de la l'igualtat amb majúscula reivindicada per la Revolució francesa, sinó de l'uniformisme que és una mena d'anivellament del terreny sota una màquina aplanadora. Per desgràcia, s'ha tendit a imitar els francesos en les coses dolentes. El centralisme rigid dels veïns del nord ha trobat admiradors entusiastes, tot i que venia a destruir la riquesa plurinacional de la Península ibèrica. I el cas és (em sembla històricament demostrable) que a partir d'aquesta unitat imposada, Espanya va iniciar una decadència que no tan sols perdura, sinó que es va accentuant. Els pocs intents de canviar aquesta situació han estat tímids, sense convenciment, deixant una porta oberta a la trampa, que sempre es converteix en un escotilló que ens torna al soterrani.

La darrera troballa regressiva ha estat que la Constitució permet «diverses lectures». Això ja ens ho temiem de bon començament, perquè en un país on hi ha una forta prevenció contra la lletra impresa, la paraula escrita desperta grans recels. Cal deixar-la sempre en un estadi nebulós en el qual, més que allò que diu, permeti lectures a gust de qui llegeix.

Però no quedava prou aferrat. Era lògic que alguns estaments honestament reaccionaris (perquè, almenys, donaven la cara) protestessin d'una manera oberta contra allò que els molestava, com ho ha fet el senyor Blas Piñar i algú altre, pocs, que han tingut la gallardia de no dissimular quan era moda de fer-ho. La

situació era incòmoda per a molts, els faltava el detonant que els permetés obrir-se de capa i expel·lir la respiració que s'aguantaven. Tenien tantes ganes d'expressar el que de debò pensaven! L'assalt al Congrés de Diputats de Madrid ha estat providencial per a moltes persones i organitzacions, és com si tinguessin la impressió que s'ha alçat la veda. I no es tracta pas de la ultradreta (que fent ús d'una democràcia en la qual no creu ja no s'estava de res), sinó

Un dels 2.300 «intelectuals» castellans preocupat pel problema social de la llengua...

d'una part de l'esquerra que volia i dolia, però més aviat dolia. Hi ha hagut una pressa estranya a fer declaracions perfectament estalviables, de part d'alguns líders socialistes i comunistes. Especialistes en Dret ens han explicat que la Constitució es pot canviar mitjançant mecanismes senzills i, curiosament, s'han referit als articles que tracten de nació i nacionalitat, dels idiomes, de l'ensenyament, de l'ús de les banderes i de les facultats omnímodes de l'Estat. De cop i volta, la prioritat dels problemes ha sofert una variació, fins fa poc eren per aquest ordre: l'atur, el terrorisme, la situació econòmica i les autonomies. Ara l'ordre ha experimentat un capgirament sensacional i les autonomies han passat a primer lloc. No cal dir que el plural és una mica

hipòcrita i que, en qüestió de preocupacions absolutes, es tracta d'una autonomia concreta.

I ja que hi som, ja que fa l'efecte que tot torna a valer, un grup aparentment nombros d'intel·lectuals i professionals castellanoparlants que viuen i treballen a Catalunya, es declaren desplaçats i oprimits perquè els catalans volem recobrar allò que ells, conscientment o no, han contribuït a prendre'ns. Hauria estat més elegant fer pública aquesta manifestació abans del cop d'armes al Congrés i acudint a un diari de Barcelona, i més honest no formular tantes invocacions a la democràcia i al respecte mutu, dues coses que demostren no entendre. D'altra banda, la xifra que donen és alarmant, sembla inflada: 2.300. ¿Què hi fan tants intel·lectuals i professionals dolguts i planyivols en un lloc on no se senten bé? ¿No seria més correcte que dediquessin les ànsies missioneres a preservar la cultura castellana en les zones que li són més pròpies, allí on cal reforçar-la abans de voler-la imposar als altres? ¿Seria demanar molt pregar-los que no ens ajudin, que ja mirarem d'arreglar-nos sense ells si la feina i les ganes els reclamen lluny d'aquí? Per nosaltres que no estiguin, els podem prometre que tot el que salvin i valgui la pena (sense burxar-nos) ho recollirem amb un cordial interès. I pels immigrants que es quedin aquí no cal que pateixin: la proposta que els fem —sense cops d'estat— té el caràcter d'una empresa conjunta, tenim un interès especial que ells també recobrin la cultura que els han robat. Pel seu idioma tampoc no ha de sofrir ningú, perquè hem demostrat llargament que el sabem respectar. Només els convidem a aprendre el nostre, sense coaccions, per una convivència més fàcil i més civilitzada.

I resulta que tot això és el gran perill que la Constitució es veu que no conjura prou. Els altres problemes han esdevingut secundaris i hem de tornar, sota amenaces greus, a l'esterilitzador problema de sempre. ● PERE CALDERS